

ระบบทรัพย์สินระหว่างสามภรรยา

นายวินทร์ จอมบดินทร์

002770

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๐

1 15394940

Matrimonial Regime

Mr. Narin Chombordin

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Law

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณบดี

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อุกฤษ มงคลนาวิน)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. อมร จันทรมบูรณ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ จุฑา กุลบุศย์)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย : ศาสตราจารย์ ดร. อมร จันทรมบูรณ์

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง ระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา
โดย นาย นรินทร์ จอมบัณฑิต
แผนกวิชา นิติศาสตร์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ระบบทรัพย์สินระหว่างสามภรรยา

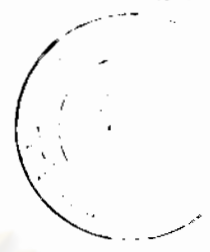
ชื่อ

นายณรินทร์ จอมบดินทร์ แผนกวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา

๒๕๖๘

บทคัดย่อ

ระบบทรัพย์สินระหว่างสามภรรยาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในกฎหมายครอบครัว เพราะเป็นกฎเกณฑ์กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสามภรรยาในเรื่องทรัพย์สิน ซึ่งมีผลไม่แต่เฉพาะคู่สมรสและบุคคลในครอบครัว แต่มีผลไปถึงบุคคลภายนอก คือ เจ้าหนี้ และทายาทผู้รับมรดกเมื่อพิจารณาในเชิงกฎหมาย แต่หากพิจารณาในเชิง เศรษฐกิจและสังคมแล้ว การกำหนดหลักเกณฑ์ในระบบทรัพย์สินระหว่างสามภรรยาที่มีความสำคัญมาก เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกและสถาบันพื้นฐานของสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบของวิทยานิพนธ์นี้ได้อธิบายให้เห็นแนวโน้มของกฎหมายนานาประเทศในการไขหลักความเสมอภาคในเรื่องระบบทรัพย์สินระหว่างสามภรรยา แต่ทุกประเทศก็ยังคำนึงถึงเอกภาพของครอบครัว จึงได้กำหนดมาตรการจำกัดอำนาจของคู่สมรสฝ่ายที่มีอำนาจจัดการทรัพย์สินในส่วนที่อาจมีผลกระทบต่ออสังหาริมทรัพย์ และเอกภาพของครอบครัว

ระบบทรัพย์สินระหว่างสามภรรยาตามกฎหมายไทยปัจจุบันคล้ายคลึงกับระบบทรัพย์สินระหว่างสามภรรยาที่เป็นระบบตามกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสหลังการแก้ไขปี คศ. ๑๙๖๕ แต่กฎหมายไทยได้กำหนดกว่าในการใช้สิทธิแกสตีร์ โดยให้ภรรยาจัดการสินสมรสรวมกับสามี แต่เป็นที่น่าวิตกว่า การเพิ่มความเสมอภาคยอมลดเอกภาพในครอบครัว ผู้เขียนจึงได้เสนอแนะให้จัดระบบทะเบียนทรัพย์สินระหว่างสามภรรยาเป็นทะเบียนกลาง เพื่อความสะดวกในการบริหารความยุติธรรม และเสนอให้จัดตั้งศาลครอบครัว

และมีวิธีพิจารณาพิเศษสำหรับศาลครอบครัว เพื่อลดขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาให้ยุ่งยาก
น้อยลง และใช้หลักประนีประนอมเพื่อลดความแตกฉานในครอบครัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2

Thesis Title Matrimonial Regimes
Name Narin Chombordin
Academic Year 1976

Abstract

The matrimonial regime is a matter of great importance in the family law because it is the system of rules that regulates the relation between the spouse in regarding to property. In legal aspects, it effects not only the spouse and other members of the family but also outsiders that is creditors and heirs. But in the social and economic aspects the choice of the rules to govern the matrimonial regime is far more important because the family is both the first and the basic social institute which has an eminent influence on the social and economic developments.

This comparative study points out that the trend of the law of matrimonial regime in various countries has turned towards the principle of equality but the principle of unity of the family is not totally discarded. Consequently the matrimonial regimes of those countries provide limitations of the power of either one of the spouse who is entitled to manage the property in those areas where the well being and the unity of the family may be affected.

The present Thai legal matrimonial regime is that of the community of acquisitions following the path of the french legal matrimonial regime, a system brought into France after the 1965 reform, but the Thai law has

advanced in granting rights to women by letting them manage the property, jointly with the husband. But the augment of the equality will certainly lessen the family's unity. Having solemnly observed this the author recommends that a central matrimonial property registration system should be set up to enhance the judicial administration and that there should be a system of family courts equipped with a special procedure so that the redundance of the present procedure may be avoided and also that the system of mediation may be utilized to mitigate the breach of the family.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ดร.อมร จันทรสมบุรณ์ รองเลขาธิการ คณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ได้กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย โดยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือตลอดจนช่วยวางแนวทางให้แก่ผู้เขียนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน คณบดี คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์จุฑา กุลบุศย์ หัวหน้าแผนกวิชากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายเปรียบเทียบ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังได้กรุณาให้คำแนะนำ ทิศมเพื่อให้แก้ไขเพิ่มเติม จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ในการศึกษาค้นคว้าและวิจัย ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์และความเมตตาจากผู้มีพระคุณอีกหลายท่าน อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นกับผู้เขียน ซึ่งรับราชการอยู่ต่างจังหวัด โดยการให้ยืมตำรา และช่วยแปลภาษาต่างประเทศบางภาษาที่ผู้เขียนไม่สามารถทำความเข้าใจได้

และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลงไม่ได้เช่นกัน หากไม่ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจจากผู้บังคับบัญชา เพื่อน พี่ และน้องๆ กล่าวคือ ร้อยตรี หิรัญ ศิษฏโกวิท นายอำเภอแฉ่ง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่ใกล้ชิดของผู้เขียน ได้คอยสนับสนุนส่งเสริมและให้โอกาสผู้เขียนเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและการวิจัยมาด้วยดี คุณระเบียบ พัฒนยินดี และคุณวงเดือน จอมบดินทร์ ก็ได้คอยให้กำลังใจและเป็นแรงใจสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของผู้เขียนตลอดมา และที่ควรแก่การขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง ได้แก่คุณโชคชัย พัทยาอารยา และคุณชยาวุธ ศิริยุทธวัฒนา นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ช่วยเหลือผู้เขียนในด้านการพิมพ์ในระยะเวลาอันจำกัด อย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย จนสามารถส่งวิทยานิพนธ์ได้ทันตามกำหนด

จึงขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทนำ.....	1
บทที่	
1. ความหมายและความมุ่งหมายของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีมักรรยา..	3
1.1 ความหมายของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีมักรรยา.....	3
1.2 การจำแนกระบบทรัพย์สินระหว่างสามีมักรรยา.....	4
1.2.1 ข้อควรระมัดระวังในการจำแนกระบบทรัพย์สิน ระหว่างสามีมักรรยา.....	4
1.2.2 การจำแนกระบบทรัพย์สินระหว่างสามีมักรรยา โดยอาศัยเหตุผลในทางเศรษฐกิจ.....	4
(1) ระบบที่ฐานะของสามีกับฐานะของภรรยาทั้งหมด	5
(2) ระบบเอกทรัพย์.....	5
(3) ระบบสหทรัพย์.....	5
(4) ระบบสินบริคณห์.....	6
(5) ระบบกองทุนสามี.....	6
(6) ระบบแยกทรัพย์สิน.....	7
1.2.3 การจำแนกระบบทรัพย์สินระหว่างสามีมักรรยา เป็นระบบตามกฎหมาย.....	7
(1) ความหมายของระบบตามกฎหมาย.....	7
(2) ความหมายของระบบตามสัญญา.....	7

	(3) เสรีภาพในการทำสัญญาก่อนสมรส.....	7
	(4) การแก้ไขสัญญาก่อนสมรส.....	8
1.3	ความมุ่งหมายในการกำหนดระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา	10
1.3.1	ผลประโยชน์และความเป็นธรรมระหว่างสามีภรรยา	10
1.3.2	การรักษาผลประโยชน์และทรัพย์สินของภรรยา.....	12
1.3.3	ผลประโยชน์ของบุตร.....	13
1.3.4	ผลประโยชน์ของบุคคลภายนอก.....	13
1.3.5	ผลประโยชน์ของครอบครัว.....	14
1.3.6	ผลประโยชน์ของสาธารณชน.....	14
1.4	นิยามของศัพท์ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้.....	15
1.4.1	ความจำเป็นต้องกำหนดนิยามศัพท์.....	15
1.4.2	นิยามศัพท์.....	15
2.	ประวัติของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา.....	17
2.1	ความนำ.....	17
2.2	ประวัติของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาตามกฎหมาย บราซิล.....	17
2.3	ประวัติของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาตามกฎหมายโรมัน	18
2.4	อิทธิพลที่กฎหมายศาสนามีต่อระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา	23
2.5	ประวัติของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาตามกฎหมายฝรั่งเศส	24
2.6	ประวัติของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาตามกฎหมายเยอรมัน	29
2.7	ประวัติของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาตามกฎหมายอิตาลี	31
2.8	ประวัติของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาตามกฎหมายอังกฤษ	32
2.9	ประวัติของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาตามกฎหมายไทย	38

3. ระบบทรัพย์สินระหว่างสามภรรยาของต่างประเทศที่อาจพิจารณาเปรียบเทียบกับระบบทรัพย์สินระหว่างสามภรรยาตามบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ไ้ตรวจชำระใหม่.....	46
3.1 ความนำ.....	46
3.2 ระบบสินบริคณฑ์เฉพาะสินสมรสของประเทศฝรั่งเศส.....	46
3.2.1 ระบบสินบริคณฑ์เฉพาะสินสมรสก่อนการแก้ไขในปี คศ.1965.....	46
3.2.2 ระบบสินบริคณฑ์เฉพาะสินสมรสหลังการแก้ไขในปี คศ.1965.....	50
(1) ลักษณะทั่วไป.....	50
(2) กองทรัพย์สิน.....	51
ก. สินทรัพย์.....	51
ข. หนี้สิน.....	55
(3) การจัดการทรัพย์สิน.....	57
ก. การจัดการสินบริคณฑ์.....	58
ข. การจัดการสินเคิม.....	60
ค. การจัดการสินสงวนหรือสินส่วนตัว.....	60
(4) การนำเอาทรัพย์สินเข้าทดแทนสินเคิมและการเอาสินบริคณฑ์ชคเซยสินเคิม.....	61
ก. หลักทั่วไป.....	61
ข. วิธีการเอาสินบริคณฑ์ชคเซยสินเคิมและวิธีการเอาทรัพย์สินเข้าแทนสินเคิม.....	62
(5) การเลิกระบบสินบริคณฑ์เฉพาะสินสมรส...	63
(6) ผลของการแยกทรัพย์สิน.....	65

3.3	ระบบสินบิคคห้เฉพาะสินสมรสของประเทศเยอรมัน.....	66
3.3.1	ลักษณะทั่วไป.....	66
3.3.2	กองทรัพย์สิน.....	67
3.3.3	การจัดการสินบิคคห้.....	71
3.3.4	การเอาทรัพย์สินชกเซยกันและการเอาทรัพย์สิน เซยทดแทน.....	76
3.3.5	การแยกทรัพย์สิน.....	76
3.3.6	การยกเลิกระบบทรัพย์สิน.....	81
3.4	ระบบแบ่งรายได้และระบบสินบิคคห้ทรัพย์สินส่วนเกิน.....	81
3.5	ระบบกองทุนทรัพย์สินของครอบครัวของประเทศอิตาลี.....	82/1
3.6	ระบบสินบิคคห้ซึ่ง เป็นระบบตามกฎหมายของประเทศอิตาลี	82/2
3.6.1	กองทรัพย์สิน.....	82/2
	(1) ทรัพย์สินที่นำมาบิคคห้.....	82/2
	(2) สินส่วนตัว.....	82/3
3.6.2	การจัดการทรัพย์สิน.....	82/3
	(1) การจัดการสินบิคคห้.....	82/3
	(2) การจัดการสินส่วนตัว.....	82/4
3.6.3	การเลิกระบบสินบิคคห้.....	82/5
	(1) เหตุของการเลิกระบบสินบิคคห้.....	82/5
	(2) ผลของการเลิกระบบสินบิคคห้.....	82/5
3.7	ระบบแยกทรัพย์สินของประเทศอังกฤษ.....	82/5
3.7.1	ลักษณะทั่วไป.....	82/5
3.7.2	หลักเกณฑ์เรื่องบ้านและทรัพย์สินที่ใช้ร่วมกันภายในบ้านที่ได้มาในระหว่างสมรส.....	82/8
	(1) การแบ่งเงินที่ได้จากการขายบ้านและทรัพย์สินที่ใช้ร่วมกัน	82/8

(2) สิทธิที่จะอาศัยอยู่ในบ้านที่ได้มาในระหว่าง สมรสต่อไป.....	82/10
3.7.3 การเปิดบัญชีเงินฝากในธนาคารร่วมกัน.....	82/12
3.7.4 เงินที่เหลือจากค่าใช้จ่ายภายในบ้าน.....	82/13
4. ระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา ตามบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้อตราชำระใหม่.....	83
4.1 ลักษณะทั่วไป.....	83
4.1.1 ความเสมอภาค.....	83
4.1.2 การบังคับใช้กฎหมาย.....	85
(1) ระบบทรัพย์สินของสามีภรรยา ที่สมรสก่อนวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2478..	85
(2) ระบบทรัพย์สินของสามีภรรยา ที่สมรสในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2478 ถึงวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2519.....	86
(3) ระบบทรัพย์สินของสามีภรรยา ที่สมรสในวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2519 และหลังจากนั้น.....	89
4.1.3 การเปลี่ยนแปลงระบบทรัพย์สินตามกฎหมาย....	89
4.2 ระบบทรัพย์สินบริภัณฑ์เฉพาะสินสมรส.....	91
4.2.1 ทรัพย์สินในระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา....	91
(1) สินทรัพย์.....	91
(2) หนี้สิน.....	94
4.2.2 การจัดการทรัพย์สิน.....	96
(1) การจัดการสินสมรส.....	96
(2) การจัดการสินส่วนตัว.....	100

	ท ห น า
4.2.3 การเอาสินส่วนตัวชดเชยสินสมรส.....	101
4.2.4 การแยกทรัพย์สิน.....	101
(1) เหตุแห่งการแยกทรัพย์สิน.....	101
(2) ผลของการแยกทรัพย์สิน.....	102
4.2.5 การเลิกระบบทรัพย์สิน.....	103
5. บทวิเคราะห์และสรุป.....	105
5.1 วิวัฒนาการของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา.....	105
5.2 การใช้ระบบเพื่อเลือก.....	106
5.3 สินทรัพย์ที่นำมาบริคณฑ์ในระบบสินบริคณฑ์เฉพาะสินสมรส....	10๘
5.4 อำนาจในการจัดการสินบริคณฑ์.....	109
5.5 การคุ้มครองบุคคลภายนอก.....	109
5.6 การคุ้มครองคู่สมรส.....	110
5.7 ปัญหาเอกภาพของครอบครัว.....	110
5.8 ขอสรุป.....	111
5.9 ขอเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	113
ประวัติการศึกษา.....	117